ការប្រើទូរស័ព្ទ : បញ្ជូនការបកប្រែក្នុងសំណុំរឿង០០២

អាន ហាញឌុល

ថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១២

ប្រែសម្រួលដោយ ឌី សុជាតា

ការធានាឲ្យមានការបកប្រែភាសាផ្លូវការទាំងបី (ខ្មែរ អង់គ្លេស និងបារាំង) នៅលើក្រដាស និងផ្ទាល់មាត់នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា នៅតែជាបញ្ហាប្រឈមផ្នែករដ្ឋបាល ធនធានមនុស្ស និងហិរញ្ញវត្ថុជាបន្តបន្ទាប់ ។ ភាសាផ្លូវការនៅតុលាការអន្តរជាតិភាគច្រើន គឺភាសាអង់គ្លេស និងភាសាបារាំង ។ ប្រទេសបារាំង ធ្លាប់ជាប្រទេសដែលត្រួតត្រានៅកម្ពុជា និងជាអ្នកផ្តល់ជំនួយមួយដល់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាតាំងពីការកកើតនៃតុលាការនេះ ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ភាសាបារាំង មិនមែនជាភាសាដែលពេញនិយមក្នុងការសិក្សា ឬការនិយាយ ដូចជាភាសាអង់គ្លេស នោះទេនាពេលបច្ចុប្បន្ន ហើយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ទទួលរងនូវភាពខ្វះខាតអ្នកបកប្រែពីភាសាខ្មែរទៅបារាំងផ្ទាល់មាត់ជារៀងរហូតមក ។ ជាផលវិបាកមួយ គឺអង្គជំនុំជម្រះមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការផ្តល់ជូនអ្នកបកប្រែភាសាបារាំងផ្ទាល់មាត់ដែលប្រកបដោយសមត្ថភាព និងបង្ខំចិត្តអង្គជំនុំជម្រះទទួលយកប្រព័ន្ធបញ្ជូនបន្តក្នុងកំឡុងពេលសវនាការ ដែលធ្វើឲ្យមានការបកប្រែប្រដេញពីភាសាខ្មែរទៅអង់គ្លេស រួចភាសាបារាំងនិងបញ្រ្ចាស់មកវិញ ។

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន គឺជាក្រុមការពារក្តីតែមួយគត់នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមានសហមេធាវីជនជាតិបារាំង បានលើកបញ្ហាប្រឈមដដែលៗលើភាពគ្រប់គ្រាន់ និងភាពយល់ដឹងច្បាស់លាស់ចំពោះការបកប្រែឯកសារទៅជាភាសាបារាំង ។ ថ្មីៗនេះ ក្រុមការពារក្តី ខៀវ សំផន បានដាក់បណ្តឹងតវ៉ាមួយបញ្ជាក់ពីការព្រួយបារម្ភចំពោះការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ទៅជាភាសាបារាំង អំឡុងពេលសវនាការថា :

> ដោយសារតាំងពីការចាប់ផ្តើមដំណើរការសវនាការលើអង្គសេចក្តី មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន បាននិងកំពុងជួបប្រទះបញ្ហាបកប្រែប្រដេញតាមប្រព័ន្ធបញ្ជូនបន្តនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី..... ទោះបីជាទាក់ទងនឹងការសន្ទនាជាភាសាខ្មែររវាងអ្នកនិយាយពីរនាក់ ឬការសន្ទនារវាងអ្នកនិយាយភាសាខ្មែរ និងអ្នកនិយាយភាសាអង់គ្លេសក្តី គឺអ្នកបកប្រែភាសាបារាំងផ្ទាល់មាត់ រមែងមិនអាចបកប្រែឲ្យបានពេញលេញទេ មុនពេលការឆ្លើយចាប់ផ្តើម

.....ភាពលំបាកបែបនេះបង្កើតឲ្យមានការភ័ន្តច្រឡំនៅក្នុងការបកប្រែភាសាបារាំងផ្ទាល់មាត់ ដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់ខ្លឹមសារនៃសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី[១] ។

មូលហេតុសំខាន់ដែលនាំដល់ការភ័ន្តច្រឡំនិងអូសបន្លាយពេលវេលា មានជាឧទាហរណ៍តាមរយៈការឆ្លើយឆ្លងនៅក្នុងពេលផ្តល់សក្ខីកម្មដោយសាក្សីម្នាក់ ៖

លោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះ ៖ សាក្សី មិនបាច់ឆ្លើយតបទេ ។ សំណួរច្រំដែលទេ ។ សាក្សីបានឆ្លើយរួចហើយអម្បាញ់មិញនេះ ។

លោកមេធាវី វែរកិន ៖ លោកប្រធាន ភាសាបារាំងខ្ញុំមិនយល់ទេ ដូច្នេះបានខ្ញុំសួរបញ្ជាក់ឲ្យគាត់ច្បាស់ ។ លោកប្រធានប្រហែលជាយល់ជាភាសាខ្មែរ ក៏ប៉ុន្តែជាភាសាបារាំង ខ្ញុំអត់យល់ទេ ប្រសិនបើខ្ញុំមិនយល់ ខ្ញុំមិនអាចបន្តទៅទៀតបានទេ ។ ខ្ញុំទាល់តែដឹងច្បាស់សិន ។

លោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះ ៖ សំណួរនេះសាក្សីឆ្លើយរួចហើយ ហើយច្រើនដងទៀតផង ។ សំណួរច្រំដែល ។ យើងកត់សម្គាល់ឃើញលោកសួរច្រំដែលច្រើនណាស់ព្រឹកនេះ ។

លោកមេធាវី វីគិន ៖ លោកប្រធាន ខ្ញុំសូមរំឮកថា យើងធ្វើការជាបីភាសានៅទីនេះ ប្រសិនបើខ្ញុំ ខ្ញុំមិនយល់ការបកប្រែរបស់ខ្ញុំនោះគឺថា ខ្ញុំមិនអាចបន្តការងារជាមេធាវីរបស់ខ្ញុំបានទៀតទេ ។ លោកប្រធានអាចស្តាប់បានច្បាស់ជាភាសាខ្មែរយល់ច្បាស់ ប៉ុន្តែខ្ញុំជាភាសាបារាំង គឺអត់យល់សោះ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំត្រូវការការបំភ្លឺអំពីសាក្សី ។ បើសិនជាលោកប្រធានឲ្យខ្ញុំបន្តទៅមុខទៀត ហើយតយ៉ាងម៉េចកើតបើខ្ញុំអត់ទាំងយល់ផងហ្នឹង ។ ដូច្នេះចំណុចកន្លែងនេះគឺសំខាន់ ខ្ញុំសួរគាត់បញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ ថាគាត់ស្តាប់ឮនៅពីលើមាត់ទ្វា ឬក៏ថានៅក្របខ័ណ្ឌ នៃការងាររបស់គាត់នោះ គឺថាគាត់ត្រូវតែដឹងខ្លឹមសារនៃកិច្ចប្រជុំរបស់គាត់តែប៉ុណ្ណឹងទេ លោកប្រធាន ។

លោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះ ៖ យើងសម្រេចរួចហើយ ។ លោកអាចតាំងសំណួរផ្សេងទៀត ។ យើងបានកត់សម្គាល់ឃើញថា លោកតាំងសំណួរច្រំដែលច្រើន ។ នេះជាវិធីសាស្ត្រថ្មី ដែលយើងបានកត់សម្គាល់តាំងពីម្សិលមិញមក ។

---

[១] សំណើរដោយ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន សម្រាប់ការរំឭកឡើងវិញនូវប្រតិចារិកនៃសវនាការ កថាខណ្ឌ ១៣-៤ (ថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២)

> លោកមេធាវី វែរកិន ៖ លោកប្រធាន សហភាគីខ្មែររបស់ខ្ញុំ គាត់បានជួយប្រាប់ហើយ ។ អ៊ីចឹងខ្ញុំយល់ហើយ ។ អញ្ចឹងខ្ញុំសូមចូលទៅចំណុចផ្សេងទៀត ។[២]

យោងតាមក្រុមការពារក្តី ខៀវ សំផន កង្វះខាតនៃភាពច្បាស់លាស់សម្រាប់អ្នកនិយាយភាសាបារាំង នៅអំឡុងពេលផ្តល់សក្ខីកម្មដោយសាក្សី ត្រូវរួមបញ្ចូលដោយការភ័ន្តច្រឡំ និងការគ្មាននិយាយនៅក្នុងប្រតិចារឹកជាផ្លូវការ ។[៣] វិធាននៃផ្ទៃក្នុងនៃអង្គជំនុំជម្រះ វិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ចែងថាលើកលែងតែសំណើជាក់លាក់សម្រាប់ការកែតម្រូវត្រូវបានធ្វើ "កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរប្រចាំថ្ងៃនៃដំណើរការនីតិវិធីដែលធ្វើឡើងដោយក្រឡាបញ្ជីត្រូវចាត់ទុកថា មានភាពត្រឹមត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងពីការប្រព្រឹត្តទៅពិតប្រាកដនៃសវនាការ" ។[៤] ក្រុមការពារក្តី បានប្រៀបធៀបសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយចំនួនរបស់សាក្សីជាភាសាខ្មែរ និងបារាំង និងបានគូសបញ្ជាក់ផ្នែកមួយចំនួន ដែលពត៌មានសំខាន់ៗបានបាត់បង់ គឺមានម្តងនោះបាត់អស់ប្រាំល្បះឯណោះ ឬត្រូវបានបកប្រែផ្លាស់ប្តូរនៅពេលបកជាភាសាបារាំង ។ ឧទាហរណ៍ប្រតិចារឹកផ្លូវការ ជាភាសាបារាំងមួយបានសរសេរថា ៖

> នៅឆ្នាំ១៩៦៦ ដូចដែលលោកបានដឹងរួចមកហើយ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗខ្លះបានកើតឡើង ។ ព្រឹត្តិការណ៍នោះបានធ្វើឲ្យយើងយល់ថា រដ្ឋប្រហារមួយអាចកើតឡើងគ្រប់នៅគ្រប់កាលៈទេសៈទាំងអស់នៅពេលនោះ ។

តែផ្ទុយទៅវិញ នៅក្នុងភាសាខ្មែរសរសេរថា ៖

> នៅឆ្នាំ១៩៦៦ ដូចដែលយើងអាចនឹកឃើញ នីតិបញ្ញត្តិឆ្នាំ១៩៦៦-១៩៧០ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ។ បន្ទាប់មកកម្លាំងរបស់ព្រឹត្តិសភា និងរដ្ឋសភា កាលនោះជាកម្លាំងរបស់ លន់ នល់ សុទ្ធសាធ ។ ខ្ញុំសូមនិយាយពីពាក្យសុទ្ធសាធនេះ គឺលើកលែងតែជនចម្រើនបីនាក់ គឺ ខៀវ សំផន, ហ៊ូ យន់ និង ហ៊ូ នឹម ក្រៅពីនោះមានកម្លាំងកណ្តាលពីរដូចជា កៅ សាន ។ នៅសល់ប៉ុន្មាន គឺជាកម្លាំងរបស់ លន់ នល់ ទាំងអស់ ។ ដូច្នេះ សភាពការណ៍ទាំងនេះនាំឲ្យយើងយល់ឃើញថា រដ្ឋប្រហារអាចកើតឡើងគ្រប់កាលៈទេសៈនៅពេលនោះ ។[៥]

ដោយស្នើសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ ពិនិត្យឡើងវិញពីភាពត្រឹមត្រូវនៃប្រតិចារឹកជាភាសាបារាំង ទាំងអស់នោះ ក្រុមការពារក្តី ខៀវ សំផន បានអះអាងថាទោះបីជាក្រុមរបស់ខ្លួនរួមទាំងមេធាវី ដែលនិយាយ

---

[២] ប្រតិចារិក សវនាការ តុលាការ ក្នុងសំណុំរឿង០០២ កថាខណ្ឌ១៨-១៩ (ថ្ងៃទី២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១២)

[៣] មើលសំណើរនៅថ្ងៃ១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី៧

[៤] វិធាន ៩៧(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង

[៥] សំណើរ ថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២

ភាសាខ្មែរ កិច្ចការនេះមិនស្ថិតក្នុងទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនទេ ហើយវាប្រើពេលវេលាច្រើនណាស់សម្រាប់ក្រុមខ្លួនក្នុងការទទួលរ៉ាប់រងការងារនេះ ក្នុងអំឡុងពេលដែលតុលាការកំពុងបន្តនីតិវិធី ។[៦] ដោយកត់សម្គាល់ឃើញថា កន្លងមកសំណើរដដែលៗដោយលោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះ ដែលបង្គាប់ឲ្យសាក្សីនិយាយយឺតៗ នៅតែមិនមានប្រសិទ្ធភាពនៅឡើយ ក្រុមការពារក្តីបានស្នើបន្ថែម ភ្លាមៗឲ្យអនុវត្តវិធានការបច្ចេកទេសមួយចំនួន ដើម្បីការពារការពិភាក្សាគ្នាលឿនពេករវាងអ្នកសួរ និងអ្នកឆ្លើយធ្វើឲ្យការបកប្រែមិនអាចពេញលេញ រួមទាំង«ការដាក់ភ្លើងសញ្ញាមួយសម្រាប់អ្នកបកប្រែភាសាផ្ទាល់មាត់ ដែលនៅចុងក្រោយគេ ដើម្បីឲ្យមានលទ្ធភាពបង្ហាញថាខ្លួនបានបញ្ចប់ការបកប្រែរួចរាល់ និងប្រគល់ឧបករណ៍បំពងសម្លេងទៅឲ្យភាគីផ្សេងដើម្បីនិយាយ»[៧] ។

ជាការឆ្លើយតប អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា «រាល់ប្រតិចារឹករបស់តុលាការ ថ្មីៗនេះ ត្រូវបានរៀបចំទៅតាមការចម្លង និងបកប្រែតាមស្តង់ដារ ដែលអាចទទួលយកបាននៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិទាំងអស់ រួមទាំងការប្រើប្រាស់ការបញ្ជូនភាសាទៀតផង» ។ ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសុំឲ្យបណ្តឹងតវ៉ារបស់ក្រុមការពារក្តីបញ្ជូនទៅឲ្យអង្គភាពអ្នកបកប្រែផ្ទាល់មាត់ និងលើក្រដាស ធ្វើការពន្យល់ និងធ្វើកំណត់សម្គាល់ថាសំណើដាក់លាក់សម្រាប់ការកែតម្រូវប្រតិចារឹក គួរតែដាក់ជូនអង្គភាពអ្នកបកប្រែភាសា មិនមែនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទេ ។[៨] យើងរង់ចាំមើលថាតើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តីខៀវ សំផន នឹងទទួលដោយអង្គភាពបកប្រែភាសា និងអ្នកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ គឺការិយាល័យរដ្ឋបាលដែរឬយ៉ាងណា? ដោយសារតែប្រភពថវិកា និងបុគ្គលិកខ្វះខាតខ្លាំងការតម្រូវឲ្យមានការពិនិត្យប្រតិចារឹកក្នុងរយៈពេល៩ខែឡើងវិញ ទំនងជាមិនអាចធ្វើទៅរួចទេ ។

ចម្លើយតបរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបង្ហាញឲ្យឃើញថា កង្វះខាតនៃការប្រែសម្រួលជាភាសាបារាំង ជាបញ្ហាបច្ចេកទេស ជាជាងបញ្ហាជំនុំជម្រះប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ។ រឿងនេះអាច ឬមិនអាចគឺអាស្រ័យលើស្ថានភាពទូទៅ និងការណ៍ដែលនាំឲ្យខាតបង់ប្រយោជន៍ ដែលកើតចេញពីសេចក្តីសម្រេច ដែលអាចចេញដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងតែមួយគត់ មិនមែនស្ថាប័នរដ្ឋបាលនោះទេ បន្ទាប់ពីការវាយតម្លៃមួយយ៉ាងហ្មត់ចត់ ។ ជាការកត់សម្គាល់ លោកចៅក្រម ឡាវែញ នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក៏ជាជនជាតិបារាំងម្នាក់ដែរ ។ បញ្ហាបកប្រែភាសាផ្ទាល់មាត់គឺអាចប៉ះពាល់ មិនត្រឹមតែ

---

៦ ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ២៤

៧ ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ៤០

៨ អនុសារណៈពីប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ជូនភាគីទាំងអស់ ក្រុមការពារក្តី ខៀវ សំផន ញត្តិ E195 និងនីតិវិធីនាពេលអនាគតសម្រាប់កែតម្រូវប្រតិចារឹក (ថ្ងៃទី ២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២)

គុណភាពនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន ក្នុងការពារកូនក្តីរបស់ខ្លួននោះទេ ក៏ប៉ុន្តែអាចប៉ះពាល់ដល់ការវាយតម្លៃផ្លូវច្បាប់មួយក្នុងចំណោមចៅក្រមទាំងប្រាំរូប ដែលលោកពឹងផ្អែកលើប្រតិចារឹកជាភាសាបារាំងក្នុងការចេញសេចក្តីសម្រេច និងចេញសាលក្រមចុងក្រោយ ។

-ចប់-